

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@lvm.fi

26.1.2018

Vain sähköpostitse

Lausuntopyyntö 20.12.2017

Viite: LVM/1237/03/2016

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi lain laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta ja merityösopimuslain muuttamisesta

Suomen Merimies-Unioni SMU ry lausuu luonnoksen johdosta seuraavaa:

Esityksen vaikutukset

Luonnoksen kolmannessa luvussa, jossa käsitellään esityksen vaikutuksia merenkulun eri toimijoihin, ei sisällä kappaletta, jossa arvioitaisiin esitystä aluksilla työskentelevien merenkulkijoiden näkökulmasta. Ehdotetut muutokset merimiesluettelon/merimiesrekisterin sisältöön ovat heidän kannalta olennaisia. Ks alla.

Muut vireillä olevat hallituksen esitykset

On olennaisen tärkeää, että HE:ssa 145/2017 tehnyt viittaukset nyt kumottavaksi esitettyyn laivaväen luettelointilakiin korjataan tarvittavalla tavalla.

Aluksen miehittäminen ja miehitystodistukset

Kannatamme toisen luvun 6 §:n sanamuodon uudelleen muotoilemista nykyistä koeaikakäytäntöä vastaavaksi. Samoin hyväksymme ehdotuksen, että kotimaanliikennealueella I ja II liikennöivien alle 500 brt alusten vähimmäismiehityksestä määrätään vastedes asetuksessa. Edellytämme kuitenkin, että vähimmäismiehitys määritellään kaikkien toimien, niin päällystön kuin miehistön, osalta.

Kannatamme 11 §:ään lisättäväksi ehdotettua kolmatta momenttia, jonka mukaan laivaväen lepoaikojen toistuva rikkominen avaa viranomaisille veloitteen arvioida aluksen vähimmäismiehitystä uudelleen.

Pyydämme ministeriötä arvioimaan, onko lain 14 § lainkaan tarpeen. Nyt ehdotettu lisäys pykälän sanamuotoon on askel oikeaan suuntaan. Kyseenalaistaisimme pykälän tarpeellisuuden sen takia, että sen käytännön merkitys on olematon tai vain vähäinen. Ko. kotimaanliikenteessä toimivassa aluksessa tulee joka tapauksessa olla siirtomatkaa varten miehistö, jolla on tarvittavat ulkomaanliikenteen pätevyudet ja tämä sama

miehistö jatkaa työtä ulkomaan rannikkoliikenteessä. On myös kyseenalaista se, ovatko kotimaanliikenteen pätevyudet riittävät, kun alus työskentelee esimerkiksi Norjan rannikolla, joka eroaa valtameriolosuhteillaan huomattavasti Suomen kotimaanliikenteestä.

Pyydämme, että ehdotettuun uuteen 26 a §:ään lisätään samansisältöinen sääntö velvollisuudesta pyytää lausunto työmarkkinajärjestöitä kokeiluluvan saamiseksi kuin 6 §:ssä tällä hetkellä on. Tällöin työmarkkinajärjestöt voivat tuoda arvokasta lisätietoa luvan edellytysten täyttymisestä.

Merimiesrekisteri / Lain laivaväen luetteloinnista kumoaminen

Kannatamme sinänsä laivaväen luettelointia koskevan lain kumoamista ja sen säännösten siirtämistä lakiin laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta. Toinen vaihtoehto on siirtää ne osaksi liikenneasioiden rekisteriä koskevien sääntöjä liikennepalvelulakiin. Lausunrossamme koskien HE 145/2017 ilmaisimme huolestamme ehdotettujen sääntöjen yleisluontoisuudesta.

Vastustamme kuitenkin sitä puutteellista sanamuotoa, jossa kumottavaksi ehdotetun lain säännökset siirretään lakiin laivaväestä ja turvallisuusjohtamisesta. Ehdotetut sääntömuotoilut eivät vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. On tosiasia, että Liikenteen turvallisuusvirasto ei ole noudattanut lain kirjainta ja jossakin vaiheessa (ilman, että lakia olisi ensin muutettu) lopettanut mm. työsuhteen päättymistiedon keräämisen. Se, että näin on tapahtunut ja että nyt ehdotetuissa lain perusteluissa todetaan, että lakia muutetaan vastaamaan nykyistä (lainvastaista) käytäntöä, ei mielestämme ole hyväksyttävää.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa, joka koskee 26 f §:ää, ei kerrota, miksi laivaväen luettelointilain 6 §:än kohtia ei siirretä sisällöllisesti kokonaisuudessaan uuteen pykälään eli miksi nykyistä oikeustilaa on tarpeen muuttaa.

Suomi on yksi niistä harvoista maista, joissa ei ole käytössä merimieskirjaa. Merimiesluettelo-otetta onkin käytetty merimieskirjan tehtävässä ja tarkoituksessa osoittamaan työntekijän pätevyys, kokemus ja työsuuhdehistoria. Tietojen paikkansa pitävyys vahvistetaan viranomaisen leimalla ja sen saa myös englanninkielisenä, minkä takia se on soveltunut tähän tarkoitukseen. Merenkulkijat käyttävät merimiesluettelon otetta myös osoittamaan oikeuden työehtosopimuksen mukaisiin ikälisiin sekä käyttävät sitä työtodistuksena ja ansioluettelona.

Muistutamme, että laivaväen luettelointilain säätämisen yhteydessä kumottiin merimieskatselmuslaki. Tällöin tarkennettiin merimiesluettelon tehtävää ja sisältöä ottamaan huomioon merimieskatselmusmenettelystä luopuminen. Viittaamme tässä kohdin HE 239/2006 esimerkiksi s. 11.

Toinen peruste aiemmalla tavalla kattavan merimiesrekisterin ylläpitämiselle on meripalvelu- ja kokemustietojen olennainen merkitys eri pätevyyksien myöntämisperusteina (esimerkiksi kokista kokkistuertiksi).

Ehdotettuun merimiesrekisteriin tallennettavien tietojen tulisi siis ehdottomasti olla samat kuin mitä tällä hetkellä voimassa oleva laki laivaväen luetteloinnista asiasta määrää, kattavat meripalvelu- ja työsuuhdetiedot mukaan lukien.

Hyväksymme uusien ehdotettujen nimitysten (merimiesrekisteri, miehistöluettelo) käytönoton.

Saamiemme tietojen mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto on laatinut listan tyhjentyvän listan toimikodeista, joista valitaan merenkulkijalle tointa lähimmin vastaava rekisteriin merkittäväksi. Merenkulkijalla ei tämänhetkisten tietojemme mukaan ole mahdollisuutta pyytää/vaatia toimikoodin/tiedon muutosta, mikä mielestämme on ristiriidassa tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisteröidyn oikeuksien kanssa. On ehdottoman tärkeää, että vallitseva käytäntö, jonka mukaan merenkulkija voi ilmoittaa rekisteriin merkittäväksi myös ulkomaisilla aluksilla suoritettun meripalvelun työsuhdetietoineen, säilyy entisellään. Esitämme, että ehdotettu 26 f § 4 momentin viimeinen virke poistetaan.

Kannatamme ehdotettua 32 a §:ää ja sen mukaisen oikeuden antaa huomautus ja varoitus rikkomustapauksissa.

Vastaamme mielellämme lausunnon mahdollisesti herättämiin lisäkysymyksiin.

SUOMEN MERIMIES-UNIONI SMU RY

Sannaleena Kallio
lakimies

sannaleena.kallio@smu.fi

puh. 09 61520252